

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Nederzwinnaarde (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017I318

September 2017 - Oktober 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	6
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.4 Conclusie	7
Deel 3: Bibliografie.....	8

FIGURENLIJST (2017I318)

Figuur 1: Geplande werken weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers
(Bron: Geopunt).....5

TABELLENLIJST (2017I318)

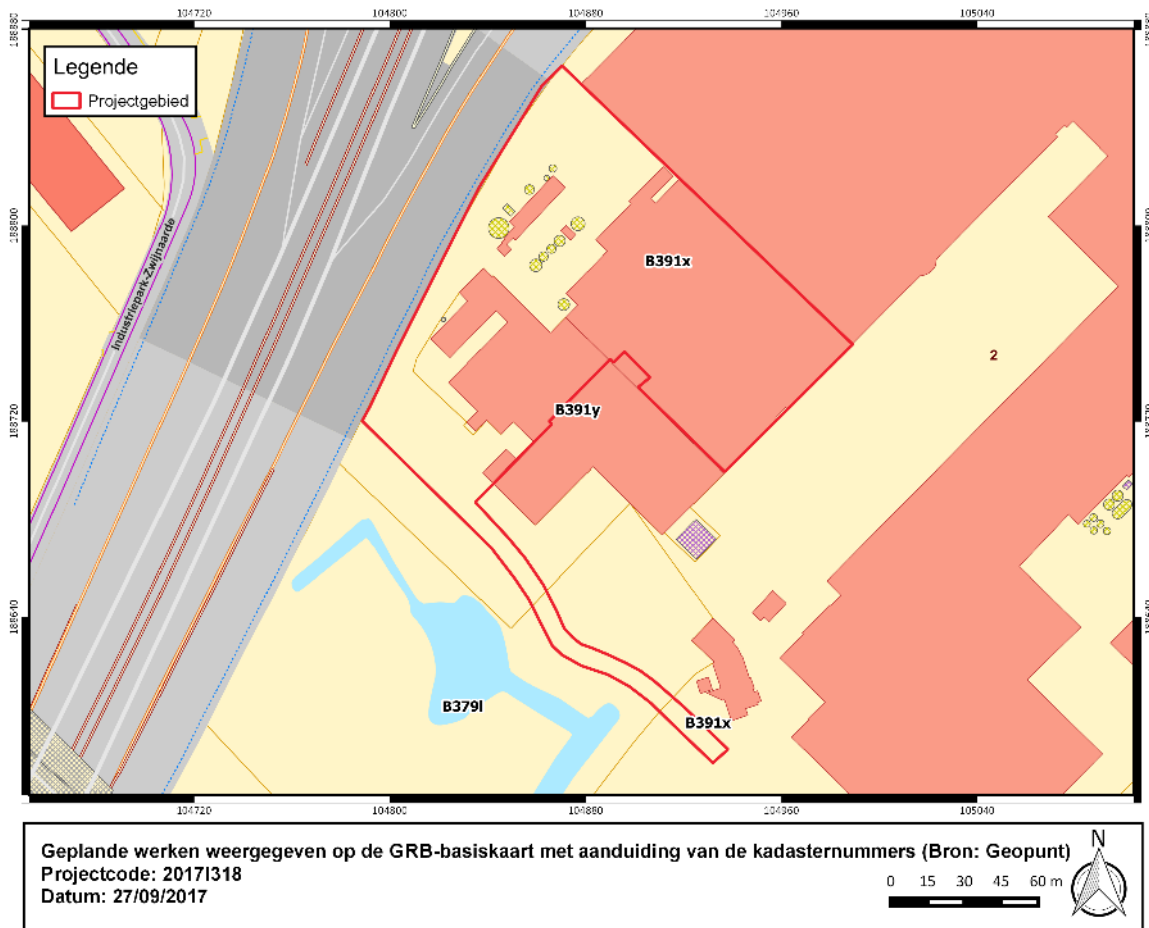
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.4

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Alinso Group nv Nederzwijnaarde 2 9000 Gent	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	Zwijnaarde
	Postcode	9052
	Adres	Scheldekanaaltrapel – Kappetragel 9052 Gent
	Toponiem	Nederzwijnaarde
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{min} = 105064$ $Y_{min} = 188207$ $X_{max} = 105853$ $Y_{max} = 188755$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 24, Sectie B, nr's: 391x, 391y, 379i	

Figuur 1: Geplande werken weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

2.2 Synthese

De opdrachtgever plant de afbraak en renovatie van bestaande bebouwing en nieuwbouw op het industriepark Zwijnaarde langsheen de E17. Het plangebied is ca. 1,88 ha groot en is momenteel quasi volledig overbouwd en verhard.

De traditionele landschappenkaart plaatst het terrein binnen de Scheldepolders. De Quartairgeologische kaart (1/200.000) geeft echter op het overgrote deel van het plangebied een profielopbouw weer van laat-Pleistocene eolische afzettingen bovenop fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. In het uiterste westen geeft de geologische kaart een Holocene, fluviatiele afzetting weer bovenop de Pleistocene sequentie. Het sediment bestaat uit matig nat tot matig droog lemig zand. Meer dan de helft van het terrein staat weergegeven als 'bebouwd' op de bodemkaart. Concreet impliceert dit een situatie waarbij eventuele resten zichtbaar zijn direct onder de bouwvoor.

Cartografische bronnen wijzen op een hoofdzakelijk ruraal karakter van het plangebied. Op de kaart van Ferraris staat het plangebied ingekleurd als akker. Net ten zuidwesten van het terrein is een omwalde site afgebeeld, het betreft een voorloper van het 19de-eeuwse kasteeltje 'Scheldelinde'. Op de cartografische bronnen is duidelijk zichtbaar dat de omwalling uitbreid naar het noordoosten doorheen de eeuwen. Deze valt voor een klein deel samen met het westelijk deel van het plangebied. De site is eveneens aangegeven op de Centraal Archeologische Inventaris (CAI 151304). De orthofotosequentie toont duidelijk aan dat het terrein doorheen de voorbije decennia volledig overbouwd en verhard is en verschillende verbouwingsfasen heeft gekend. De terreinen maken namelijk sinds eind de jaren '50 deel uit van het gebouwenbestand van Jost Logistics nv. Op het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving zijn hoofdzakelijk laat- tot postmiddeleeuwse sites gekend op basis van cartografische indicatoren. Een kleine kilometer naar het oosten, werd vlakbij de Schelde een grafheuvel opgegraven uit de midden-bronstijd. Hierbij werden ook bewoningssporen uit de Romeinse periode onderzocht (CAI 32391).

Op basis van landschappelijke indicatoren en gekende waarden is er een vrij generieke verwachting inzake archeologisch potentieel ter hoogte van het plangebied. De verwachting bestaat uit klassieke sporenarcheologie waarbij eventueel aanwezige resten direct onder de bouwvoor zichtbaar zijn. Omwille van de huidige toestand van het terrein kan redelijkerwijs aangenomen worden dat het bodemarchief ter hoogte van het terrein reeds in die mate geroerd is dat verder archeologisch onderzoek weinig zinvol is.

2.3 Gemotiveerd advies

Voor de geplande werken op het industriepark Zwijnaarde worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De orthofotosequentie geeft duidelijk weer dat het terrein na de Tweede Wereldoorlog stelselmatig is ingenomen door bebouwing die gepaard gaat met de expansie en ontwikkeling van het industriepark. Het terrein is quasi volledig verhard en bebouwd. Gelet de gekarteerde bodemopbouw moet uitgegaan worden van een oppervlakkig archeologisch niveau. Hierdoor moet aangenomen worden dat het bodemarchief reeds voor een groot deel is geroerd.

Onderstaande oplijsting geeft puntsgewijs een overzicht van de geplande werken en hun impact op het bodemarchief:

- Polytoren: de ingreep betreft louter een renovatie die het bodemarchief niet bedreigt.
- Afbraak: de afbraak betreft enkel sloop van huidige structuren; er wordt geen ingreep voorzien die dieper zal reiken dan bestaande funderingen, integraal in geroerde bodem.
- Parkeergebouw en bijgebouw: hier wordt voor ca. 2400m² een ingreep tot -2m onder maaiveld voorzien. Hier zal wel ongeroerde grond verstoord worden. De quartairgeologische en bodemkaart

geven aan dat dit deel van het plangebied buiten het holoceen alluvium ligt. Dat betekent dat archeologie hier oppervlakkig te verwachten valt. Bijgevolg zijn eventuele archeologische resten hoogstwaarschijnlijk reeds verstoord door de aanwezige verharding en bebouwing. De site met walgracht (ID 151304) situeerde zich zuidelijker; ter hoogte van deze ingreep worden aldus geen sporen van deze site verwacht.

- Omgevingsaanleg: hier wordt een ingreep van 50cm voorzien. Deze ingrepen zullen echter nauwelijks ongeroerde grond verstoren aangezien de werken integraal plaatsvinden ter hoogte van reeds bestaande infrastructuur (verharding, parking, bebouwing).
- Zuidelijke strook (omgevingsaanleg): ter hoogte van de vegetatie in het zuiden wordt de aanleg van een wegje voorzien (tot -50cm onder maaiveld). Hier werden reeds werken uitgevoerd tot een diepte van 1.5m voor aanleg van een sprinklerleiding. De geplande werken gaan slechts 50cm diep; indien zij ongeroerde grond zullen verstoren zal dit zeer lokaal en beperkt zijn gezien de huidige bezetting van bomen en aanwezige sprinklerleiding. Op enkele historische kaarten (oa. De Villaretkaart) lijkt deze strook te interfereren met de walgracht van CAI ID 151304. Indien dat werkelijk het geval zou zijn, zal onderzoek op de 50 bovenste cm van de bodem weinig wetenschappelijke meerwaarde opleveren. Een coupe op de walgracht zou veel dieper moeten gaan, maar de geplande werken reiken zo diep niet.

Hoewel niet uitgesloten kan worden dat enkele delen slechts in beperkte mate zijn aangetast, is het bodemarchief dermate versnipperd dat geen wezenlijke resultaten kunnen verwacht worden bij verder onderzoek. Verder onderzoek op een terrein met dermate versnipperd karakter kan in het beste geval enkel leiden tot een contextloze indicator voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Van enig betekenisvol ruimtelijk kader kan hier geen sprake zijn. Omwille van deze redenering kan de financiële last die enig terreinonderzoek met zich zou meebrengen nooit in verhouding staan tot de mogelijke resultaten. Op basis van een kosten-baten afweging dient dan ook afgezien te worden van een verderschrijdend onderzoekstraject.

Uiteraard dient hierbij gewezen te worden op de bestaande archeologische meldingsplicht bij de uitvoering van de geplande werken, conform artikel 5.4.1 van het decreet betreffend het onroerend erfgoed.

2.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de sloop en verbouwing van haar bestaande infrastructuur, met een nieuwbouw op het industriepark te Zwijnaarde. Gelet op de mate van bebouwing de voorbije decennia kan er redelijkerwijs aangenomen worden dat het bodemarchief ter hoogte van het plangebied dermate is aangetast dat verder archeologisch onderzoek weinig zinvol zou zijn. Wezenlijke nieuwe inzichten kunnen bij verder onderzoek niet verwacht worden. Omwille van een kosten-batenafweging moet afgezien worden van verdere onderzoeksdaden.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt